

Trendy české zahraniční politiky

Studie zahraničněpolitických elit

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Strana záměrně ponechána prázdná

SHRNUTÍ

- ▶ Cílem projektu bylo získat empirické podklady o smýšlení českých zahraničněpolitických elit formou online dotazníkového šetření. Osloveno bylo 313 respondentů z řad politiků, vysokých úředníků, akademiků, analytiků a novinářů. Dotazník vyplnilo částečně 114 a úplně 85 z nich.
- ▶ Otázky se zaměřily na sedm tematických okruhů: Česká republika v mezinárodním prostředí; význam mezinárodních témat pro ČR; ČR v mezinárodních organizacích; Evropská unie; transatlantické vztahy; bilaterální vztahy; aktuální témata.
- ▶ Česká republika je podle mínění respondentů suverénním aktérem mezinárodních vztahů, který by měl asertivně prosazovat své národní zájmy, především prostřednictvím mezinárodních organizací. Skepse však panuje v tom, do jaké míry se tento ideál daří reálně naplňovat v praxi.
- ▶ V krátkodobém výhledu jsou nejvýznamnějšími tématy české zahraniční politiky energetika, vývoj EU a stav globální ekonomiky. Vedle nich figurují další problémy, např. migrace, mezinárodní terorismus nebo islámský fundamentalismus.
- ▶ Klíčovými mezinárodními organizacemi jsou pro ČR Evropská unie a NATO, význam dalších institucí (včetně OSN nebo V4) je vnímán skeptičtěji. Čeští policy-makeři jednoznačně podporují reformu OSN, požadují ovšem, aby byla provedena s ohledem na hodnoty demokracie a lidských práv.
- ▶ V EU předpokládají respondenti vývoj v rámci „vícerychlostní Evropy“, v němž lze očekávat rostoucí význam velkých států při současném udržení důležitosti nadnárodních institucí. Momentálně dominují v oblasti evropské integrace problémy eurozóny, na jejíž další vývoj se respondenti dívají sice skepticky, ale ne zcela beznadějně. Při výhledu na delší období je pro ně ovšem jednoznačně nejdůležitější problematika energetické politiky.
- ▶ Budoucí vývoj transatlantických vztahů bude poznamenán stahováním USA z evropské politiky. Spolupráce v konkrétních oblastech, zejména ve sféře boje proti terorismu, odzbrojení či podpory demokracie a lidských práv by se však podle respondentů měla spíše zlepšovat (což ale příliš neplatí o společných operacích). Momentálně jsou však i zde za klíčové považovány ekonomické problémy.
- ▶ V bilaterálních vztazích je za jednoznačně nejdůležitějšího partnera považováno Německo, následované s odstupem USA a Slovenskem. Naš východní soused a SRN patří také spolu s Polskem mezi nejpozitivněji hodnocené partnery; na opačném konci žebříčku stojí Rusko, Čína a Ukrajina.
- ▶ Na aktuální trendy, jako je vývoj v arabském světě nebo perspektivy globální ekonomiky se respondenti dívají se zjevným pesimismem – vývoj k lepšímu očekává jen menšina z nich.

Během uplynulého roku vznikly v České republice tři zásadní strategické dokumenty – Koncepce zahraniční politiky ČR, Bílá kniha o obraně a Bezpečnostní strategie ČR. Do jejich tvorby byla zapojena také odborná veřejnost, včetně zástupců Asociace pro mezinárodní otázky. Při diskuzích nad průběžnými návrhy jsme si nemohli nevšimnout, jak výrazně se mohou odlišovat názory na základní předpoklady pro působení ČR v mezinárodním prostředí: Co je českým národním zájmem? Jaký význam má pro ČR Evropská unie? Kdo jsou naši nejdůležitější partneři?

Tato bezprostřední zkušenost potvrdila obecný poznatek, že zahraniční politika je – stejně jako jakákoliv jiná oblast lidské činnosti – do velké míry určována názory a přesvědčeními těch, kteří ovlivňují její tvorbu. Protože dosud nebyl realizován žádný projekt, který by důkladně zmapoval tyto názory a přesvědčení, rozhodli jsme se provést rozsáhlé dotazníkové šetření, jehož výsledky předkládáme v této studii.

Inspirací a vodítkem pro byla nás studie Trends der deutschen Außenpolitik Německé společnosti pro zahraniční politiku (DGAP). Na tomto místě bychom proto chtěli poděkovat především Henningu Riecke, který se s námi ochotně konzultoval metodologii a vlastní realizaci dotazníkového šetření.

Projekt se uskutečnil ve třech fázích od března do září 2011. Nejprve byl na základě konzultací s DGAP sestaven dotazník a databáze potenciálních respondentů. V druhé polovině června 2011 potom probíhal vlastní sběr dat. Následující dva měsíce byly věnovány analýze a vyhodnocení zjištěných informací a paralelně byly budovány webové stránky. Celý projekt uzavřela v září 2011 veřejná prezentace výsledků průzkumu.

Cílem projektu bylo vedle získání dosud neověřených empirických dat především podnítit diskuzi o české zahraniční politice a přispět k lepšímu pochopení jejich strategických priorit i aktuálních výzev.

VZOREK RESPONDENTŮ

Pro výběr vzorku respondentů byla s drobnými úpravami přejata široká definice použitá DGAP, která mezi elity zahrnuje nejen politiky a úředníky s přímou rozhodovací pravomocí (policy-makers), ale také širokou škálu aktérů veřejné debaty.

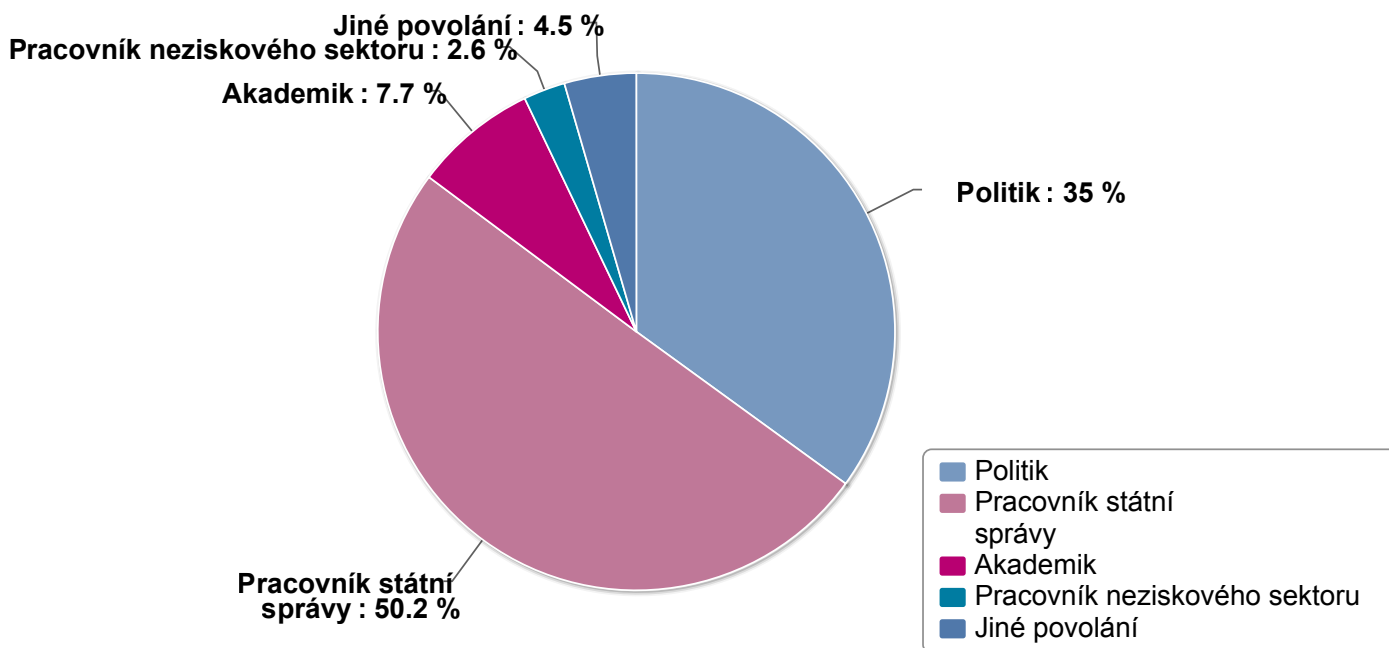
Celkem bylo osloveno 313 osob, dotazník částečně či úplně vyplnilo 114 z nich (36 %), z toho 85 úplně (27 %).

Osloveni byli

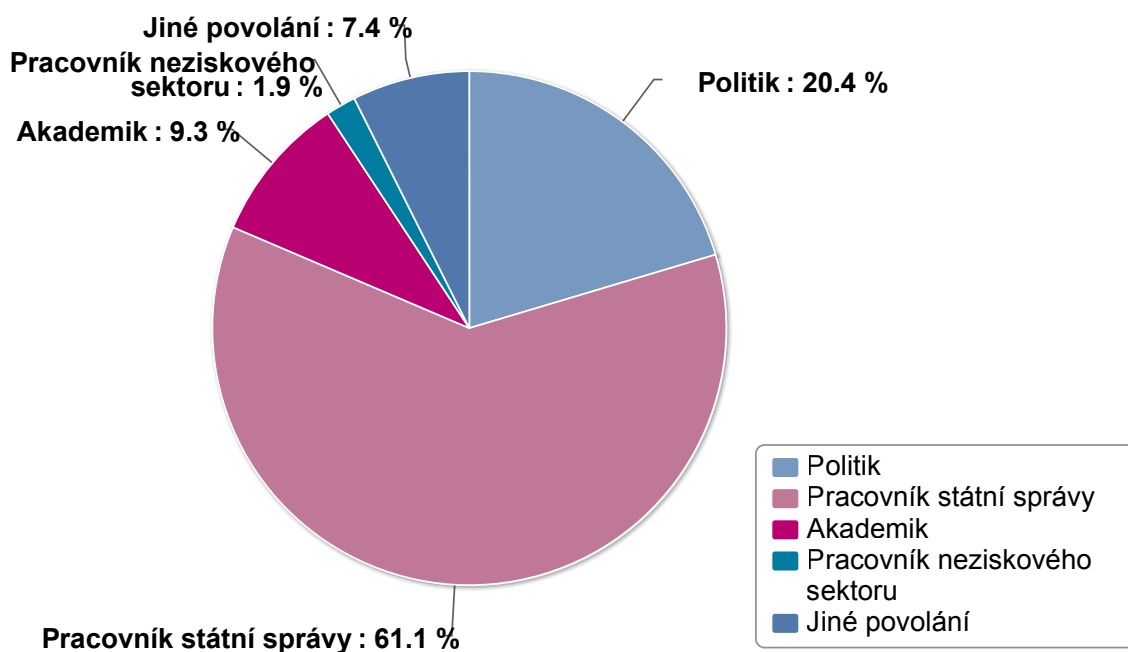
- ▶ poslanci a senátoři z příslušných výborů
- ▶ diplomaté
- ▶ vedoucí zaměstnanci státní správy
- ▶ politické strany
- ▶ akademici
- ▶ zástupci think tanků a nevládních organizací
- ▶ vybraní novináři

Složení oslovených zobrazuje první graf. Druhý graf znázorňuje složení respondentů, kteří dotazník vyplnili. Je z něj patrné, že vzorek je z hlediska těchto kategorií do velké míry reprezentativní. Jedinou výraznou odchylkou je podproporční zastoupení politiků.

Jaká z následujících možností nejlépe odpovídá Vaší profesi?
Zastoupení jednotlivých profesí mezi oslovenými

Jaká z následujících možností nejlépe odpovídá Vaší profesi?
Zastoupení jednotlivých profesí mezi respondenty

TÉMATA A DOTAZNÍK

Dotazník byl rozeslán v elektronické podobě a obsahoval celkem 25 otázek z následujících 7 tematických okruhů:

- ▶ Česká republika v mezinárodním prostředí
- ▶ Význam mezinárodních témat pro ČR
- ▶ Česká republika v mezinárodních organizacích
- ▶ Evropská unie
- ▶ Transatlantické vztahy
- ▶ Bilaterální vztahy
- ▶ Aktuální problémy

Kompletní dotazník a dataset obsahující všechny odpovědi je ke stažení na internetových stránkách **trendy.amo.cz**.

TYPY ODPOVĚDÍ A JEJICH VYHODNOCENÍ

Respondenti mohli na otázky odpovídat následujícími způsoby

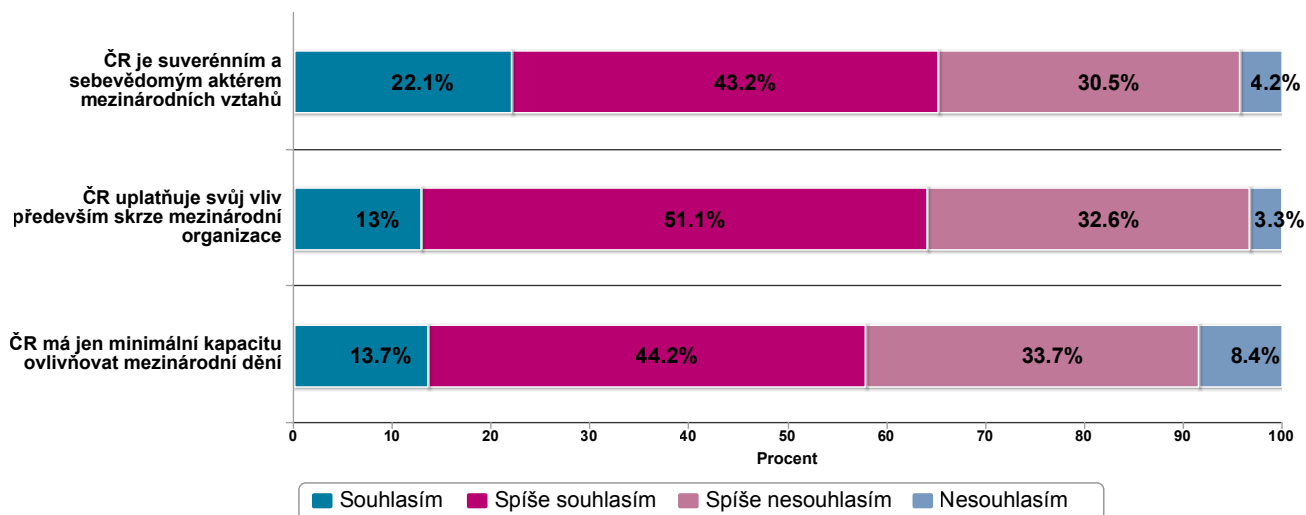
- ▶ Hodnocení míry souhlasu s několika nabízenými odpověďmi na danou otázku na škále typu souhlasím / spíše souhlasím / spíše nesouhlasím / nesouhlasím (střední hodnota a možnost „nevím“ byla záměrně vynechána)
- ▶ Otevřené odpovědi
- ▶ Číselná škála – známkování školním způsobem

Respondenti mohli rovněž kteroukoliv z odpovědí vynechat. Výsledky průzkumu v podobě komentovaných vizualizací najdete na následujících stránkách.

1. ČR V MEZINÁRODNÍM PROSTŘEDÍ

Česká republika je podle respondentů suverénním aktérem, který by měl asertivně prosazovat své národní zájmy pomocí aktivní zahraniční politiky. Z výsledků je ale patrné, že čeští politici v tomto ohledu selhávají. Vzhledem k váze ČR jsou pro ni mezinárodní organizace klíčové, ale ne ve smyslu výhradního pole pro prosazování její politiky. Svou pozici by ČR měla posilovat skrze regionální spolupráci se státními i nestátními partnery.

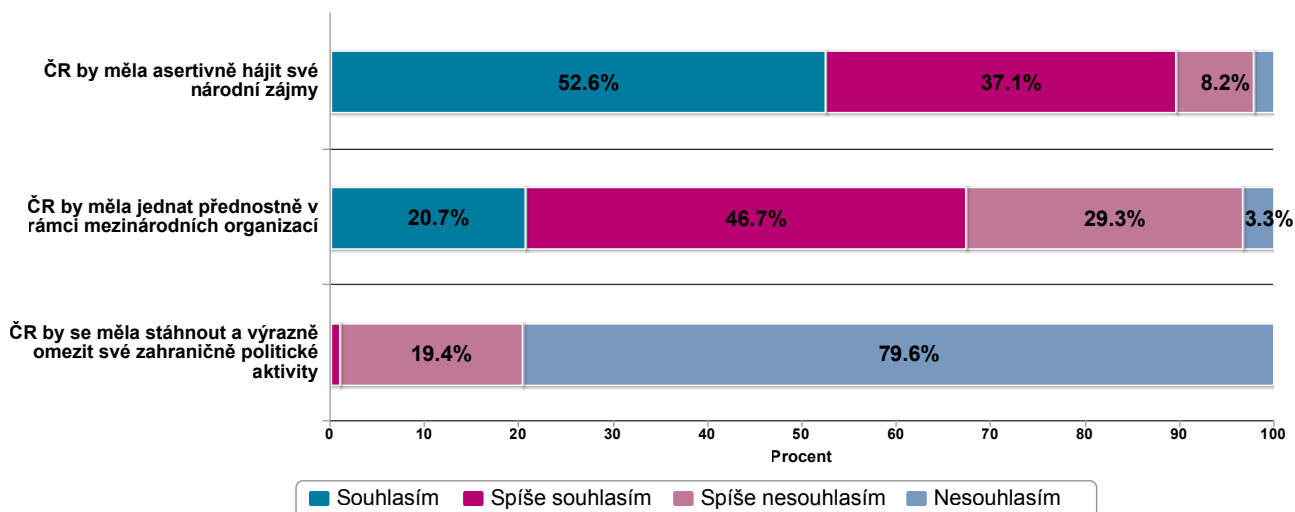
Role České republiky v mezinárodním prostředí
Do jaké míry se ztotožňujete s následujícími tezemi o roli ČR v mezinárodním prostředí?

NÁRODNÍ ZÁJMY ČESKÉ REPUBLIKY

Přesvědčení o nutnosti asertivního hájení českých národních zájmů – bez ohledu na to, co si pod nimi představujeme – zastává devět z deseti respondentů. Více než polovina z nich pak s touto tezí souhlasí bezvýhradně. Ačkoliv jsou pro většinu účastníků přednostním polem působnosti ČR mezinárodní organizace, je pozoruhodné, že celá třetina tuto tezi odmítá. Kromě převládající podpory multilateralismu se zde tedy silně projevuje sice menšinový, ale silný akcent na bilaterální dimenzi české zahraniční politiky. Respondenti jsou jednoznačně přesvědčeni o tom, že ČR by neměla významněji omezovat své zahraničně politické aktivity.

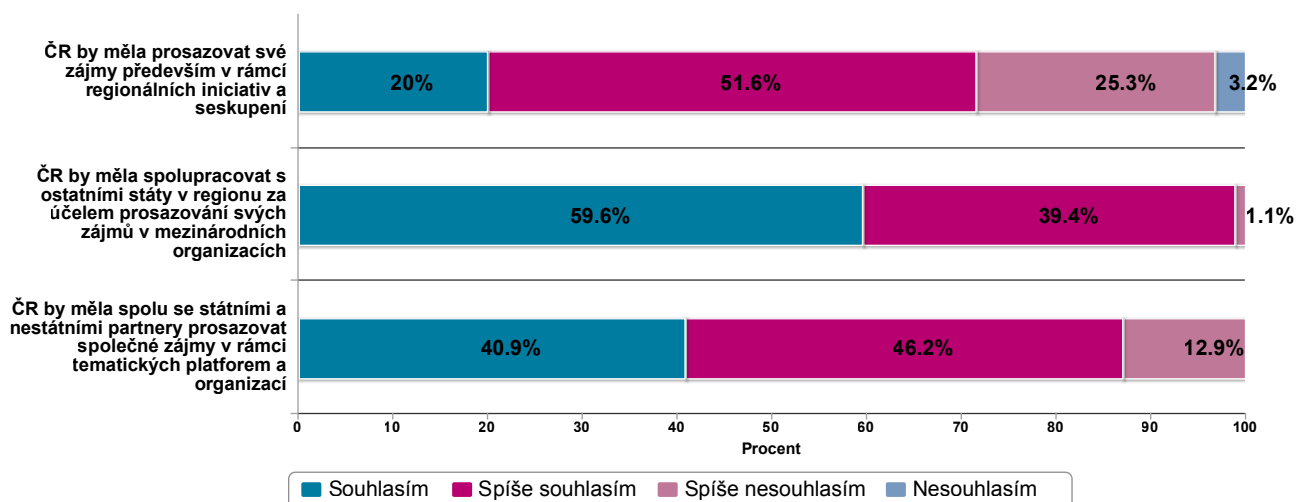
Národní zájmy České republiky
Do jaké míry souhlasíte s následujícími tezemi ohledně prosazování zájmů ČR?

ROLE ČESKÉ REPUBLIKY V REGIONU

Regionální spolupráci v rámci střední a východní Evropy přiznávají české elity značný význam, a to především z hlediska posílení vlivu ČR v mezinárodních organizacích a pro řešení specifických tematických problémů.

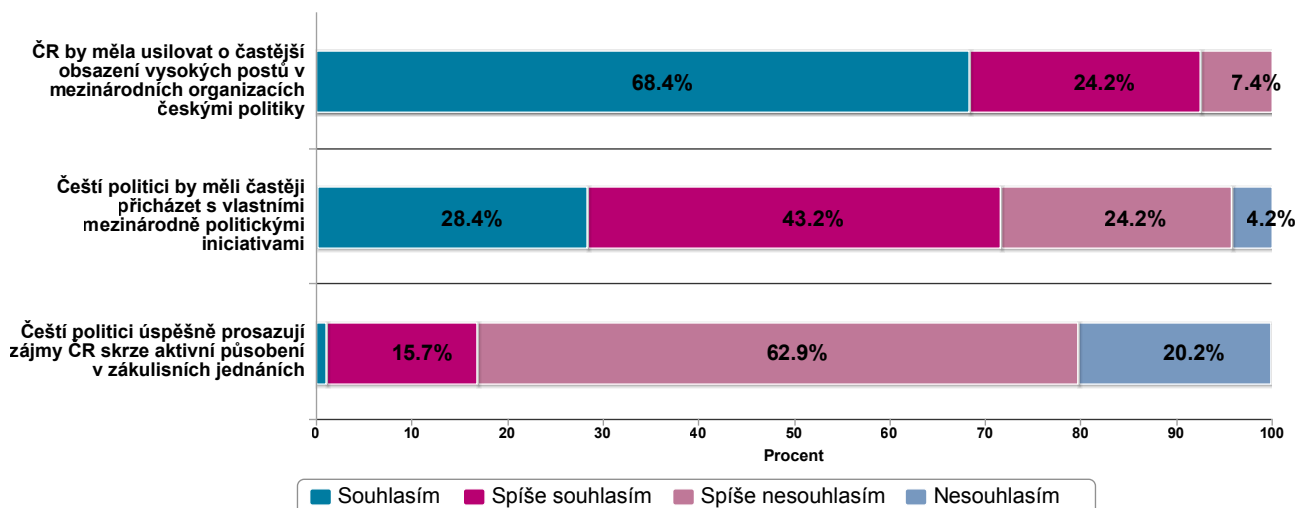
Role ČR ve střední a východní Evropě
Souhlasíte s následujícími tezími ohledně role ČR v regionu?

VLIV ČESKÝCH POLITIKŮ NA MEZINÁRODNÍ DĚNÍ

S velmi pesimistickým hodnocením se setkává působení a vliv českých politiků na mezinárodní scéně. Jen necelá pětina dotázaných se přiklání k tomu, že politici úspěšně prosazují národní zájmy. Jak je zjevné z dalších odpovědí, ČR by měla rozhodně přidat ve svém úsilí o obsazování vysokých postů v mezinárodních organizacích českými občany. O něco menší, ale stále výrazně většinovou podporu získala teze, že čeští politici by měli být v mezinárodním měřítku obecně mnohem iniciativnější.

Vliv českých politiků na mezinárodní dění
Souhlasíte s následujícími tvrzeními ohledně působení českých politiků?

2. VÝZNAM MEZINÁRODNÍCH TÉMAT PRO ČR

Nejvýznamnějšími tématy české zahraniční politiky pro příštích pět let jsou energetika, vývoj EU a stav globální ekonomiky. Jako poměrně závažnou hodnotí respondenti také otázku migrace, menší význam naopak přičítají mezinárodnímu terorismu a islámskému fundamentalismu.

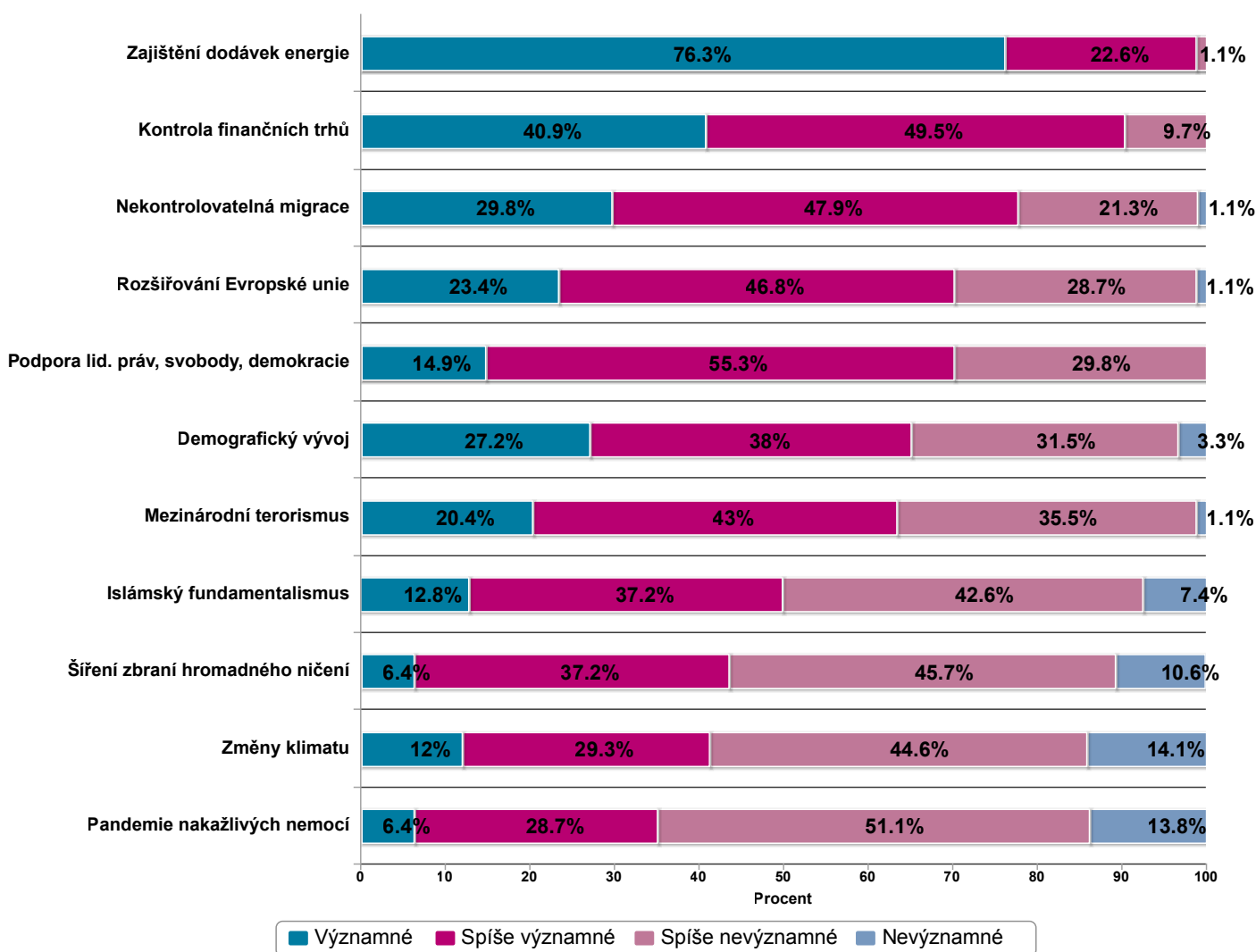
Respondenti nejprve spontánně uváděli tři nejvýznamnější témata české zahraniční politiky pro příštích pět let. Odpovědi byly pro větší přehlednost seříděny do zhruba třech desítek kategorií. Následující vizualizace a tabulka zobrazuje témata podle četnosti výskytu, tedy v kolika procentech odpovědí proniklo dané téma mezi tři zmíněné možnosti. Je zde patrná jasná dominance ekonomických témat a naopak relativně malá relevance tradiční bezpečnostní agendy.

Četnost výskytu	
vývoj eurozóny	38%
vývoj EU	36%
energetika	24%
ekonomická krize	20%
energetická bezpečnost	20%
migrace	18%
nové velmoci	17%
arabský svět	14%
globální ekonomika	14%
NATO	11%
terorismus	10%
vývoj evropské integrace	10%

Ve druhém kroku dotazník nabídl jedenáct témat, k nimž měli respondenti za úkol přiřadit jejich předpokládaný význam pro zahraničněpolitickou agendu ČR. Je patrné, že výsledky se do velké míry shodují se spontánními odpověďmi – dominuje zde energetika/energetická bezpečnost, na které panuje téměř naprostá shoda. Vysokou relevanci si drží globálně ekonomické téma (kontrola finančních trhů) a poněkud překvapivě také nekontrolovatelná migrace. Mezinárodní terorismus a islámský fundamentalismus považuje za významný zhruba polovina odpovědí.

Význam mezinárodních témat pro ČR
Jaký význam budou mít pro ČR následující témata v příštích 5 letech?

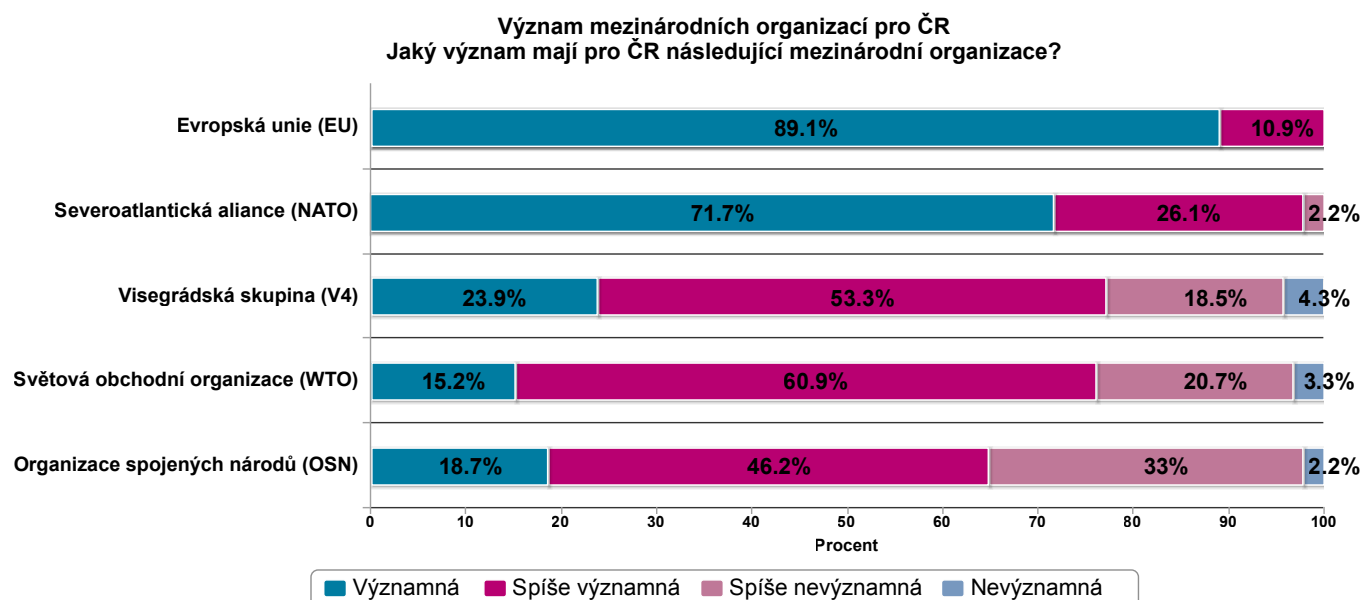

3. ČR V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH

Mezinárodní organizace mají pro Českou republiku klíčový význam, což se týká všech pěti institucí, na které jsme se dotazovali (Evropská unie, Severoatlantická aliance, Organizace spojených národů, Visegrádská skupina, Světová obchodní organizace). Nejvýznamněji tento význam do budoucna poroste u Evropské unie, zatímco OSN jej bude postupně ztrácet. To může souviset se skutečností, že fungování Spojených národů a dalších globálních organizací je hodnoceno jako neuspokojivé, a ČR by proto měla usilovat o jejich reformu.

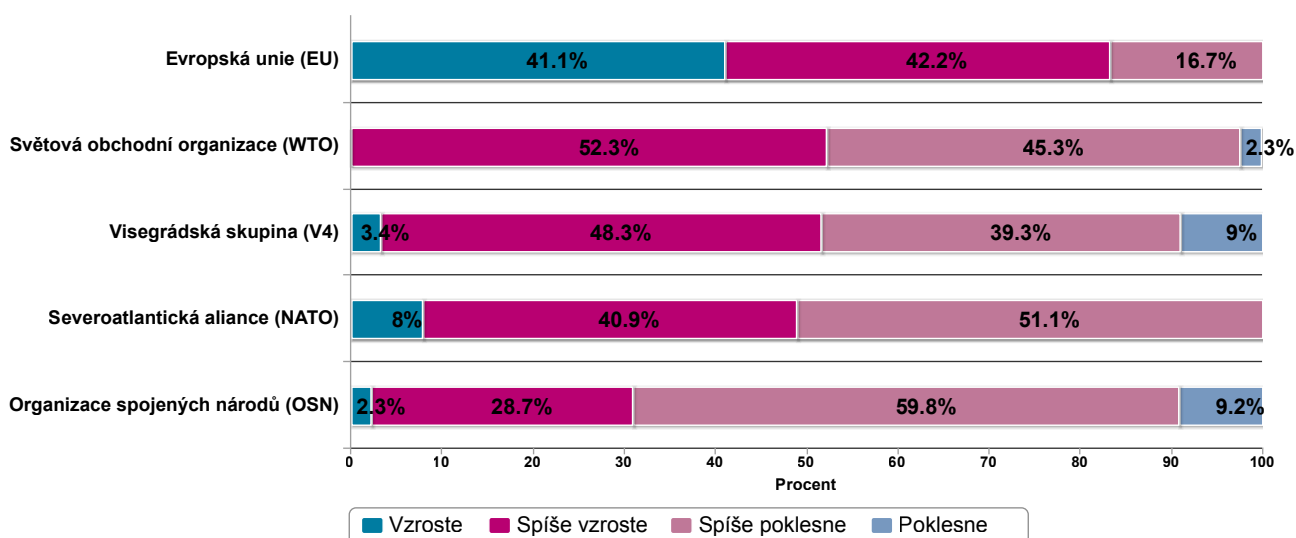
VÝZNAM MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ PRO ČR

Jednoznačně nejvýznamnější jsou pro naši zemi EU a NATO, na čemž panuje takřka stoprocentní shoda. Zpochybňována není ani role žádné ze tří dalších nabízených organizací, nicméně zde najdeme mnohem menší podíl skutečně přesvědčených a valná většina se přiklání k odpovědi „spíše významné“. Relativně nejhůře si vede OSN, jejíž význam pro ČR zpochybňuje více než třetina odpovědí.

Pokud jde o očekávané změny významu jednotlivých organizací pro ČR ve střednědobém horizontu, z průzkumu jsou jasné dva trendy: důležitost EU poroste, zatímco v případě OSN je očekávání v podstatě opačné. Z odpovědí týkajících se zbylých tří organizací nelze odvodit jednoznačnou převládající tendenci.

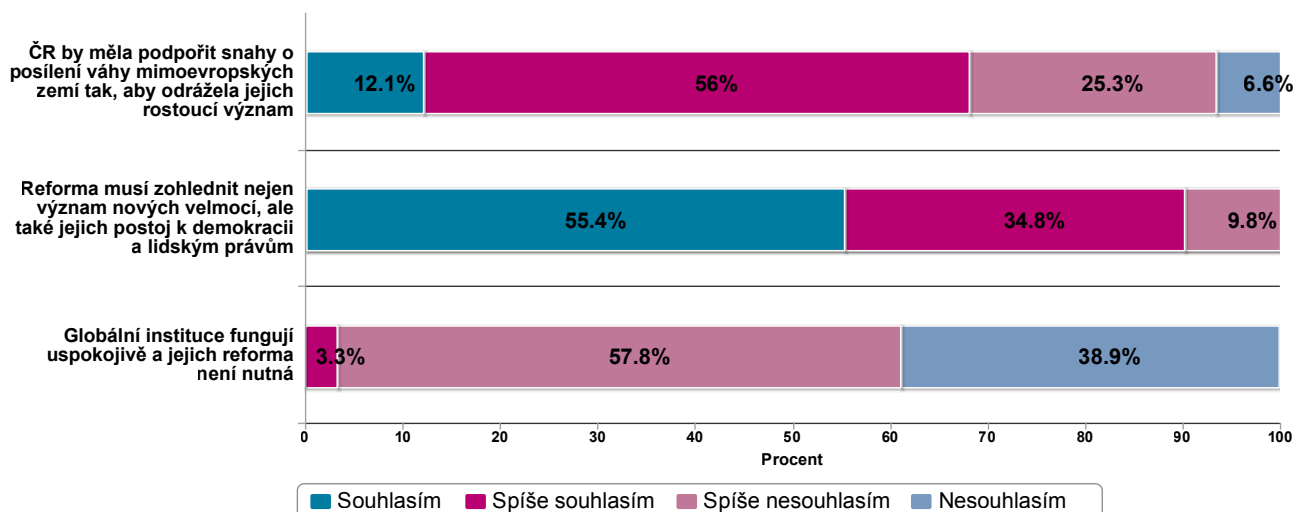
Význam následujících organizací pro ČR v příštích 10 letech...

REFORMA GLOBÁLNÍCH INSTITUCÍ

S fungováním globálních institucí (OSN, Světová banka, Mezinárodní měnový fond, G20) panuje hluboká nespokojenost. Za posílení role mimoevropských zemí se staví dvoutřetinová většina, ovšem rozhodně přesvědčených je o této potřebě pouze 12 % respondentů, zatímco každý třetí s tímto názorem nesouhlasí. Rezoltní podporu má naopak zohlednění úrovně demokracie a dodržování lidských práv na straně těchto států při případném přehodnocování jejich váhy v globálních institucích.

Reforma globálních institucí
Jak by se ČR měla postavit k reformě globálních institucí (OSN, SB, MMF, G20)?

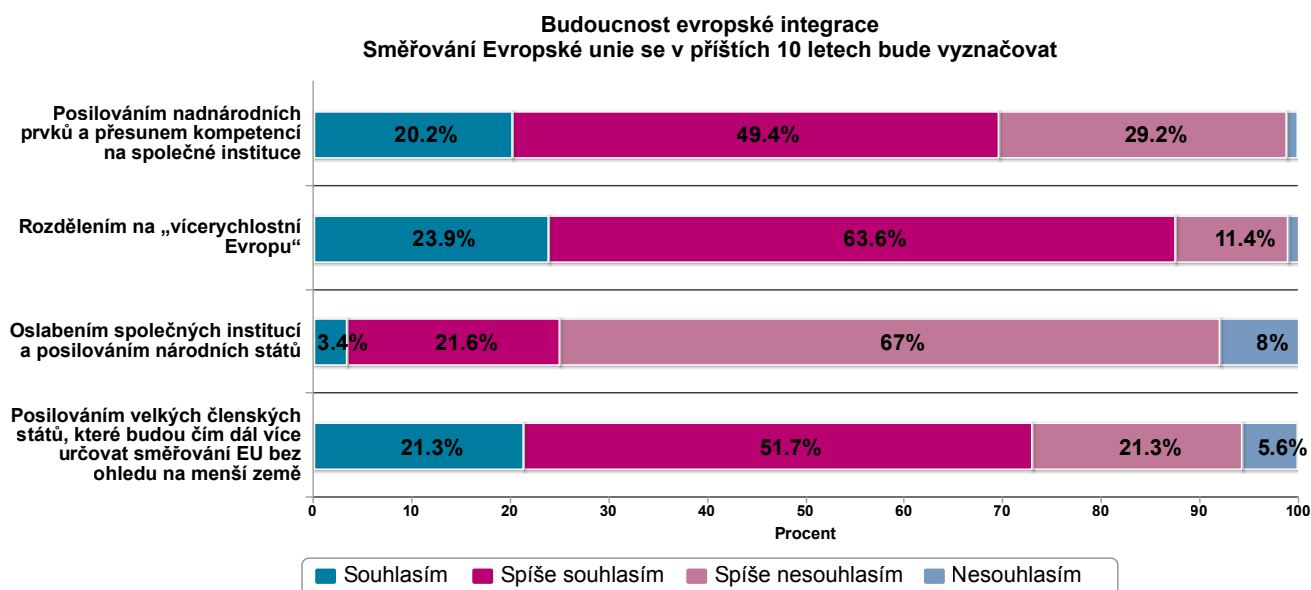

4. EVROPSKÁ UNIE

Výhled na budoucí vývoj Evropské unie je obecně pozitivní, včetně opatrného optimismu ohledně situace v rámci eurozóny. Nejpravděpodobnějším scénářem je vznik „vícerychlostní Evropy“, v níž budou stále více dominovat velké státy a nadnárodní instituce. Jednoznačně nejvýznamnějším tématem by měla být energetická politika, naopak problémy demokratického deficitu, ale překvapivě také rozšiřování, nejsou dominantní součástí unijní agendy.

BUDOUCNOST EVROPSKÉ INTEGRACE

Predikce budoucího vývoje evropské integrace není jednoznačná. Výrazná většina respondentů odmítá (ovšem pouze 8 % rezolutně) možnost oslabení společných institucí a renacionalizaci evropské politiky. Odpovědi na zbylé otázky lze interpretovat tak, že nejpravděpodobnějším řešením současných problémů bude diferencovaný postup v rámci „vícerychlostní Evropy“, v němž lze předpokládat rostoucí význam velkých unijních členů, ale současně udržení důležitosti nadnárodních institucí. Evropa budoucnosti v podání českých elit by tedy měla mít své tvrdé jádro, v němž budou dominovat velké státy a Evropská komise.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ TÉMATA EU

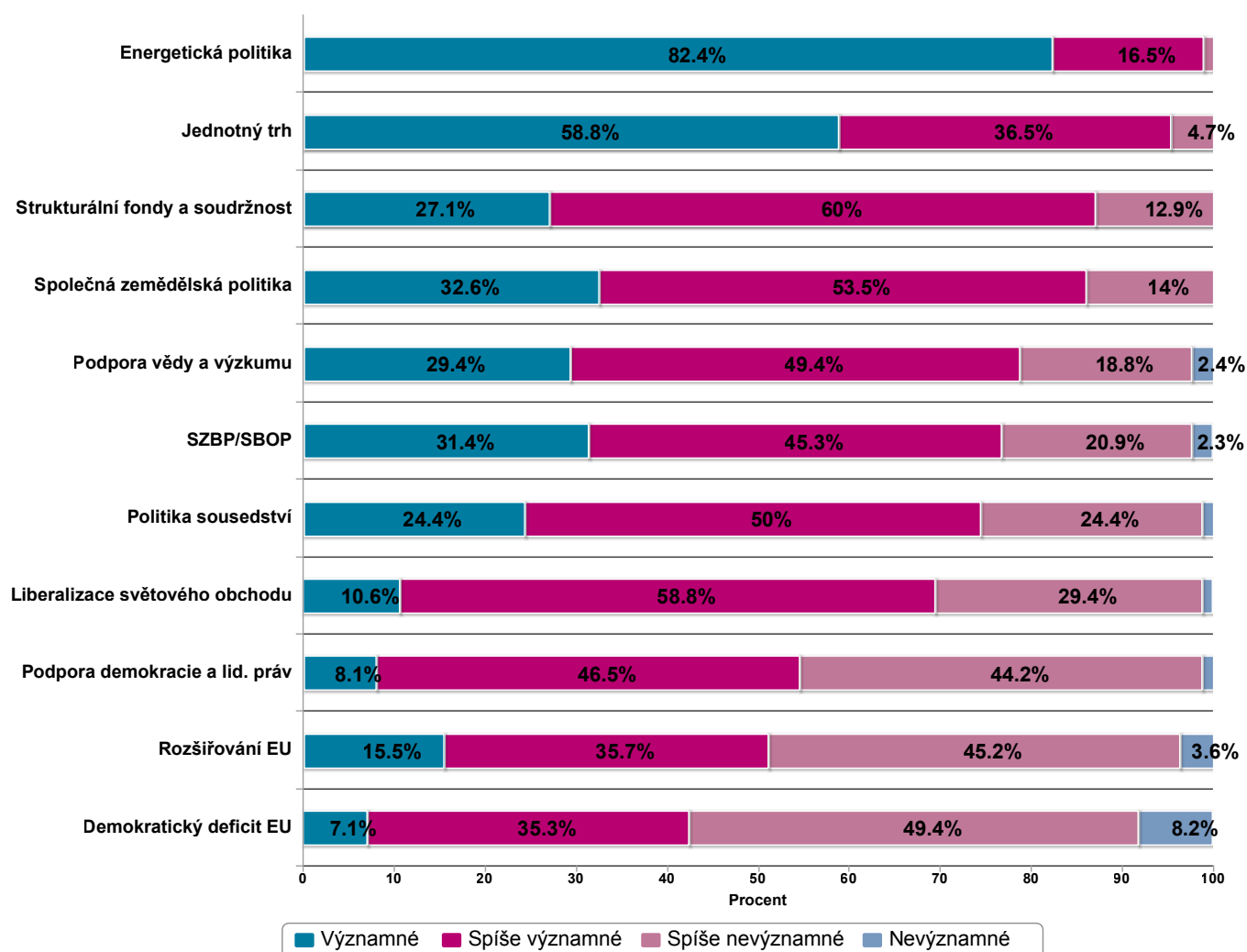
Vzhledem k aktuálnímu vývoji eurozóny je logické, že právě toto téma bylo respondenty (více než 59 %) nejčastěji zmíněno jako nejdůležitější současný problém. K tomu lze doplnit celkem 33 % respondentů, kteří uvedli jako zásadní téma hospodářský vývoj v EU, a 34 % pro obecný problém vývoje integračního procesu. Mnohem překvapivější je umístění otázky migrace na pomyslné druhé příčce – s ohledem na relativně malý podíl přistěhovalců v české populaci vyvolává tak silný důraz až nepříjemné konotace.

Četnost výskytu	
vývoj eurozóny	59%
migrace	54%
vývoj integračního procesu	34%
hospodářský vývoj	33%
konkurenceschopnost	19%
energetická bezpečnost	16%
energetika	14%
rozšiřování	14%
globální role	11%
sociální politika	9%
zahraniční politika	6%
bezpečnost	5%

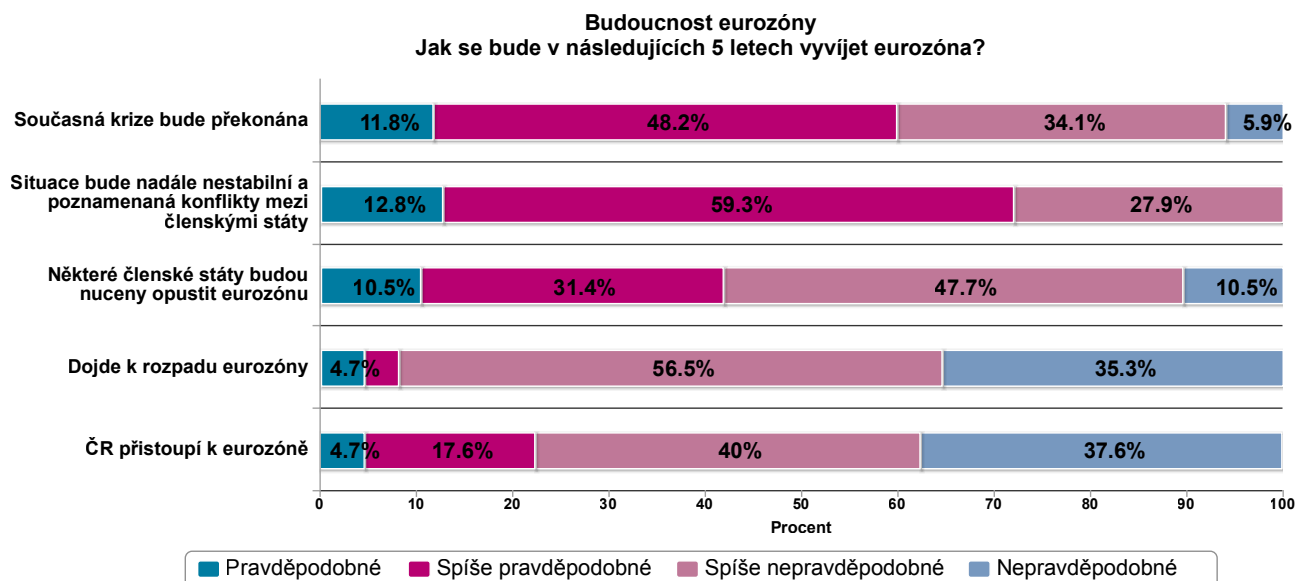
Když se však podíváme za horizont momentálních problémů a krizí, spojují takřka všichni respondenti vývoj Evropské unie především s otázkou zajištění energetické bezpečnosti. Téma jednotného vnitřního trhu označilo za „významné“ téměř 60 % respondentů a přes 30 % z nich je považuje za „spíše významné“. Na dalších pozicích se umístily strukturální fondy a podpora vědy a výzkumu, které překvapivě přeskočily v žebříčku např. Českou republikou oficiálně akcentovanou sousedskou politiku. Jen o něco více než polovina respondentů také položila důraz na politiku rozšiřování, další z evergreenů české evropské politiky. Rovněž „hodnotové“ otázky, jako je podpora demokratizace nebo vnitřní demokratický deficit nejsou v evropském kontextu považovány za klíčové.

Význam vybraných témat pro EU
Jaký význam budou mít pro EU následující témata v příštích 5 letech?

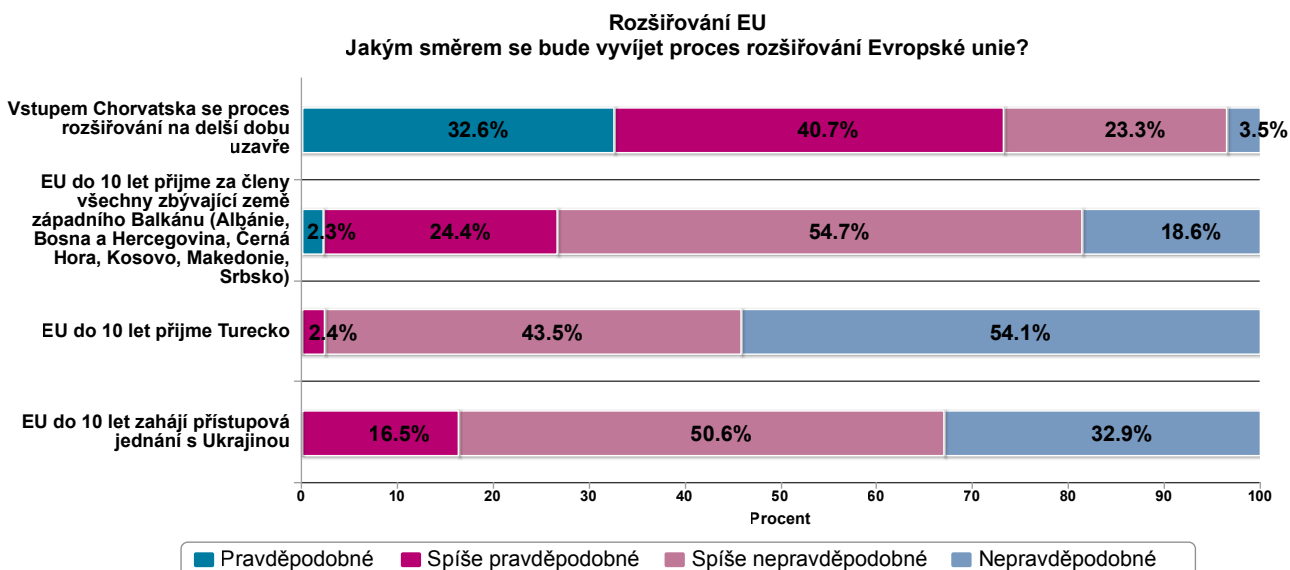
BUDOUCNOST EUROZÓNY

Situace eurozóny bude v následujících pěti letech nadále komplikovaná a nestabilní, její rozpad však považuje za pravděpodobný jen desetina respondentů. ČR k euru s největší pravděpodobností nepřistoupí – to je reálné jen podle každého pátého dotázaného. Odpovědi však nemusí reflektovat současný stav, protože byly sebrány ještě před turbulentními událostmi v červenci a srpnu, nyní lze tedy přepokládat pesimističtější vyznění.

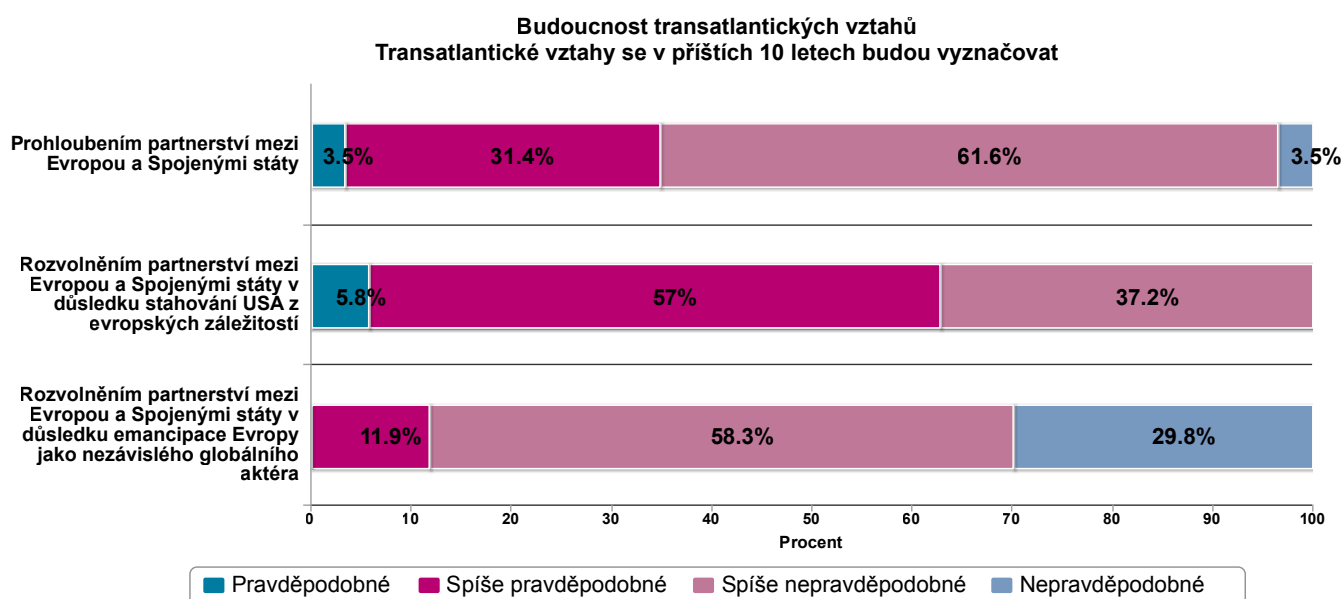
ROZŠIŘOVÁNÍ EU

Značná skepse panuje také v otázce dalšího rozšiřování EU. Respondenti jsou jednotní v tom, že do deseti let do Unie nevstoupí Turecko (více než polovina je o tom přesvědčena bez výhrad) a že ve stejné době nedojde k zahájení přístupových rozhovorů s Ukrajinou. Vyhlídky většiny zemí západního Balkánu jsou jen o málo lepší.

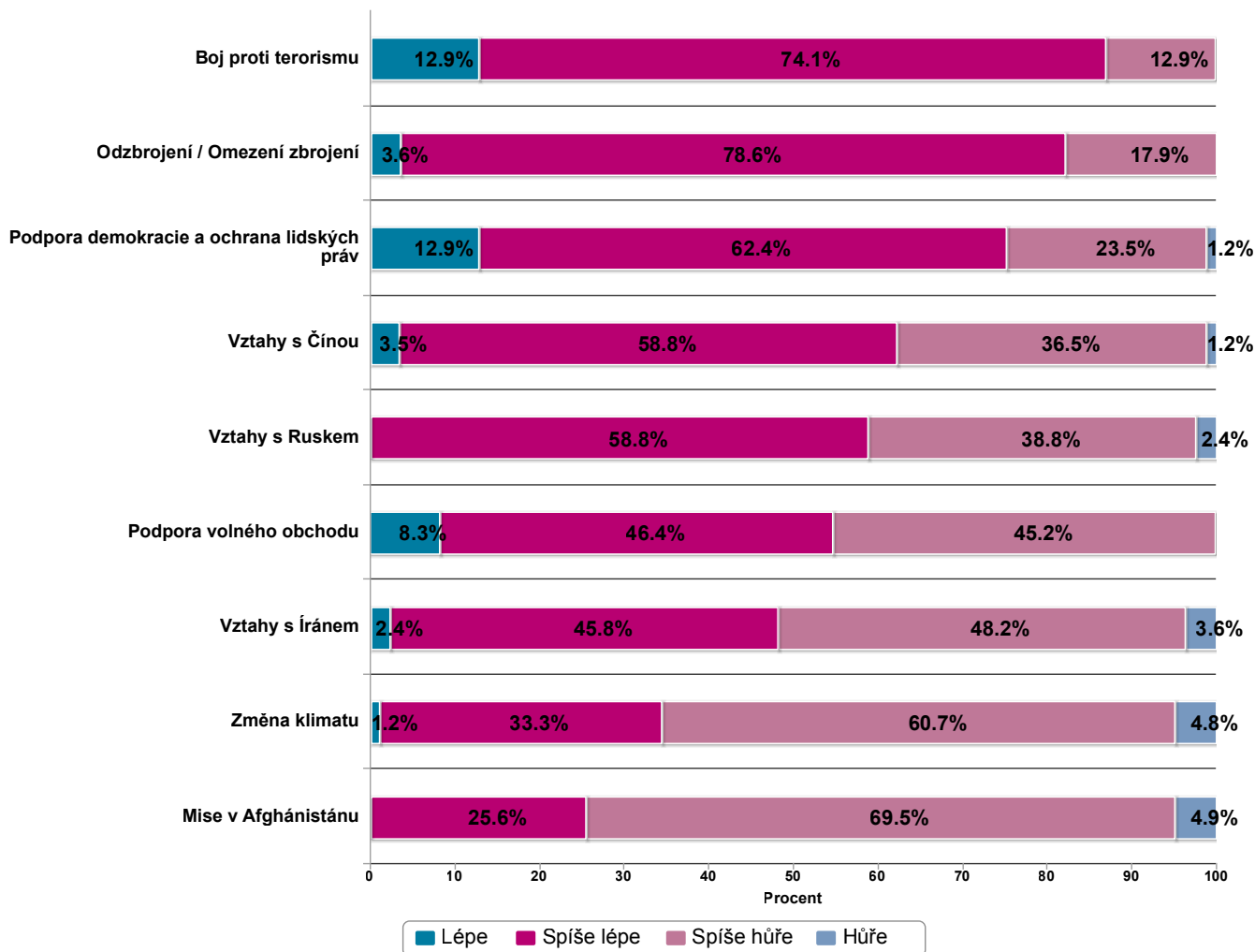
5. TRANSATLANTICKÉ VZTAHY

Transatlantické vztahy budou v následujících letech pravděpodobně charakterizovány stahováním USA z evropských záležitostí, v jednotlivých otázkách by se však spolupráce měla spíše zlepšovat. Hlavními tématy transatlantické spolupráce budou především ekonomika a pestrá paleta bezpečnostních otázek (terorismus, obranná politika, operace NATO apod.). Zahraniční operace zůstanou nejdůležitějším posláním NATO, kvůli rozpočtovým problémům však budou spíše omezovány. Vztahy Aliance s Ruskem budou i nadále komplikované, razantní zhoršení ale respondenti nečekají.

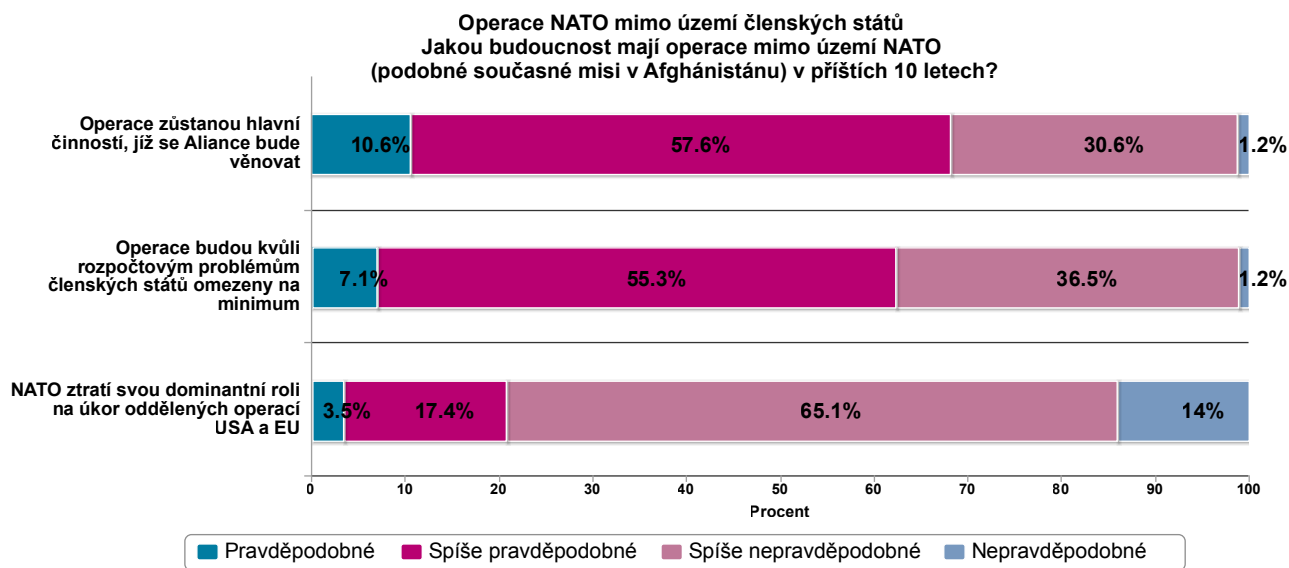
V konkrétních tématech by se transatlantická spolupráce měla spíše zlepšovat – z devíti nabízených témat převažuje optimismus v šesti. Výrazně pozitivní trend je očekáván v poměrně kontroverzních otázkách boje proti terorismu, odzbrojení či omezení zbrojení a podpory demokracie a lidských práv. Zajímavý je také opatrně příznivý odhad pro spolupráci ve vztazích vůči Číně a Rusku. Velice negativní očekávání naopak sklídila mise v Afghánistánu.

Vývoj transatlantické spolupráce
Jak bude spolupráce v příštích 5 letech fungovat v následujících oblastech?

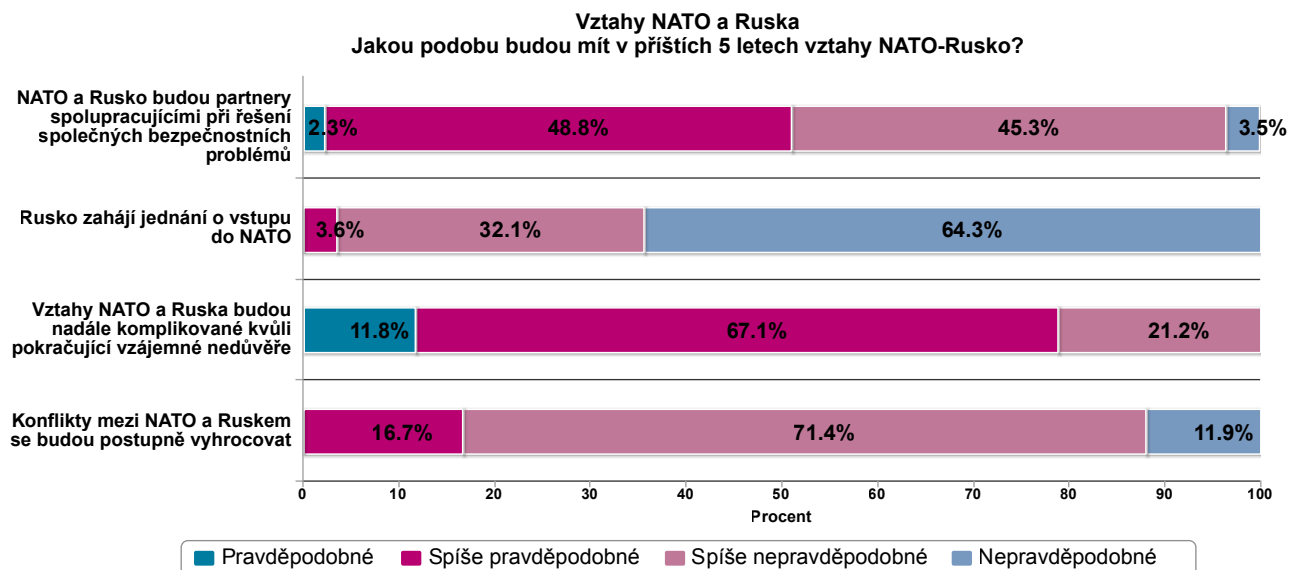
OPERACE NATO MIMO ÚZEMÍ ČLENSKÝCH STÁTŮ

Nejednoznačné výsledky přinesla otázka budoucnosti operací NATO mimo území členských států po vzoru afghánské mise. Podle dvou třetin odpovědí zůstanou operace hlavní činností Aliance. Jen o něco málo menší skupina se ovšem domnívá, že budou postupně omezovány na minimum. Ztrátu dominantní role Aliance na úkor oddělených akcí EU a USA ovšem předpokládá jen každý pátý respondent.

VZTAHY NATO A RUSKA

Vzájemné vztahy mezi Aliancí a Ruskem se podle průzkumu ve výhledu pěti let významně nezmění a budou i nadále komplikované kvůli nedůvěře na obou stranách. Jednání o vstupu Moskvy do NATO považuje jasná většina za zcela nepravděpodobné, představit si je umí jen necelá 4 %. Na druhou stranu však nelze očekávat ani vyhrocování rozporů. Tvůrci české zahraniční politiky tedy v této oblasti předpokládají značnou míru stability.

6. BILATERÁLNÍ VZTAHY

Nejdůležitějším partnerem ČR je Německo, následované Spojenými státy, Slovenskem a Polskem. Vztahy s těmito čtyřmi státy jsou také hodnocené jako nejlepší s průměrem známek mezi jedničkou a dvojkou na školní stupnici. Nejhůře hodnocenými partnery jsou naopak Rusko, Čína a Ukrajina. Ve střednědobém výhledu bilaterálních vztahů jsou respondenti velice optimističtí, a to vůči všem jedenácti nabízeným státům.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PARTNEŘI ČR

Za suverénně nejvýznamnějšího partnera označili dotazovaní Německo, které do výběru pěti zemí zařadili bez výjimky všichni, kdo na danou otázku odpověděli. Výrazná shoda panuje také na Spojených státech, Slovensku a Polsku, další země následují s větším odstupem. Pozornost si zaslouží překvapivé proniknutí Izraele do první desítky.

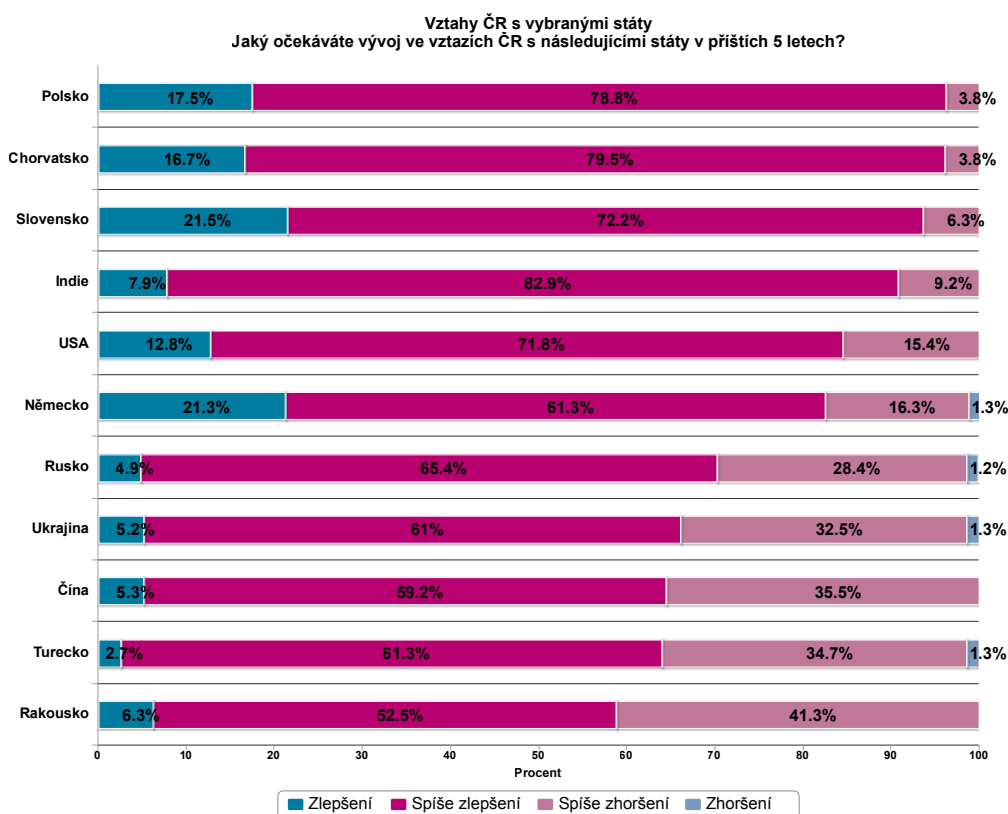
Četnost výskytu	
Německo	100%
USA	86,7%
Slovensko	82,7%
Polsko	74,7%
Rusko	38,7%
Rakousko	26,7%
Velká Británie	24,0%
Francie	17,3%
Izrael	8,0%
Čína	6,7%

VZTAHY ČR S VYBRANÝMI STÁTY

Nejlépe hodnoceným státem je dle předpokladů Slovensko, které si na školní stupnici zasloužilo téměř čistou jedničku, následované Německem a Polskem. Výsledky nabízejí hned několik optimistických závěrů – na prvních místech jsou sousedé ČR a zároveň nejvýznamnější partneři z předchozí otázky, pět z jedenácti nabízených států uspělo nejhůře na dvojku, pod trojku se naopak dostaly jen tři z nich. Pozoruhodné je také výrazně lepší hodnocení Indie oproti Číně a poslední místo pro Ukrajinu.

Slovensko	1,2
Německo	1,6
Polsko	1,6
Chorvatsko	1,8
USA	2
Indie	2,6
Rakousko	2,6
Turecko	2,6
Rusko	3,1
Čína	3,4
Ukrajina	3,5

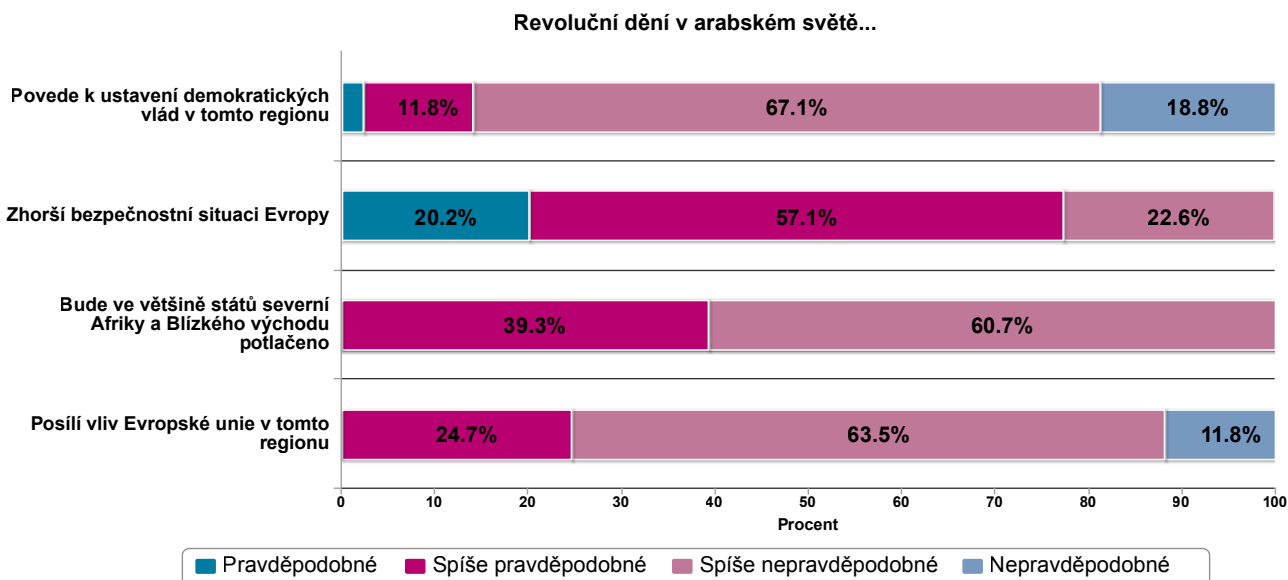
Obecně pozitivní trend hodnocení českého bilateralismu podtrhuje také výhled vztahů s těmito státy. U všech bez výjimky převažuje očekávání dalšího zlepšení, přičemž „čistě“ zhoršení dosahuje naprosto minimálních hodnot. Nejlépe si opět vedou středo- a východoevropští partneři - Polsko, Chorvatsko a Slovensko. Tradičně problematickými vztahy zatíženě Rakousko je naopak na druhém konci tabulky.

7. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

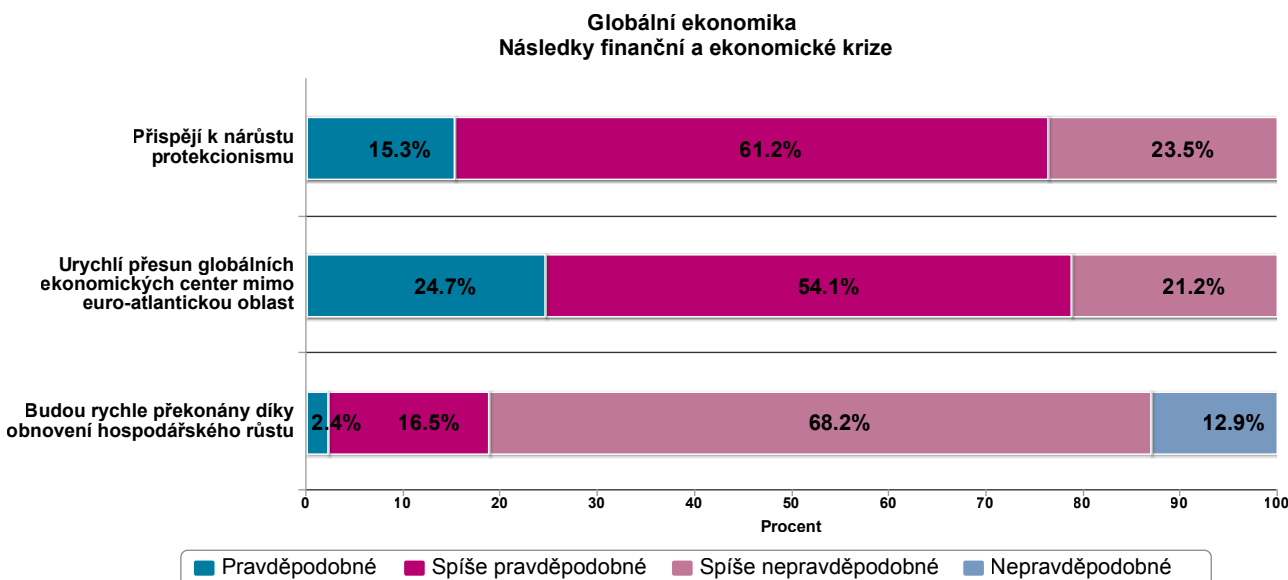
REVOLUCE V ARABSKÉM SVĚTĚ

Pohled na arabské revoluce je u respondentů značně skeptický. V prosazení demokracie v regionu nevěří šest ze sedmi dotázaných. Více než tři čtvrtiny pak shodně předpokládají, že nedávné události neosílí vliv EU v oblasti a povedou ke zhoršení bezpečnostní situace Evropy.

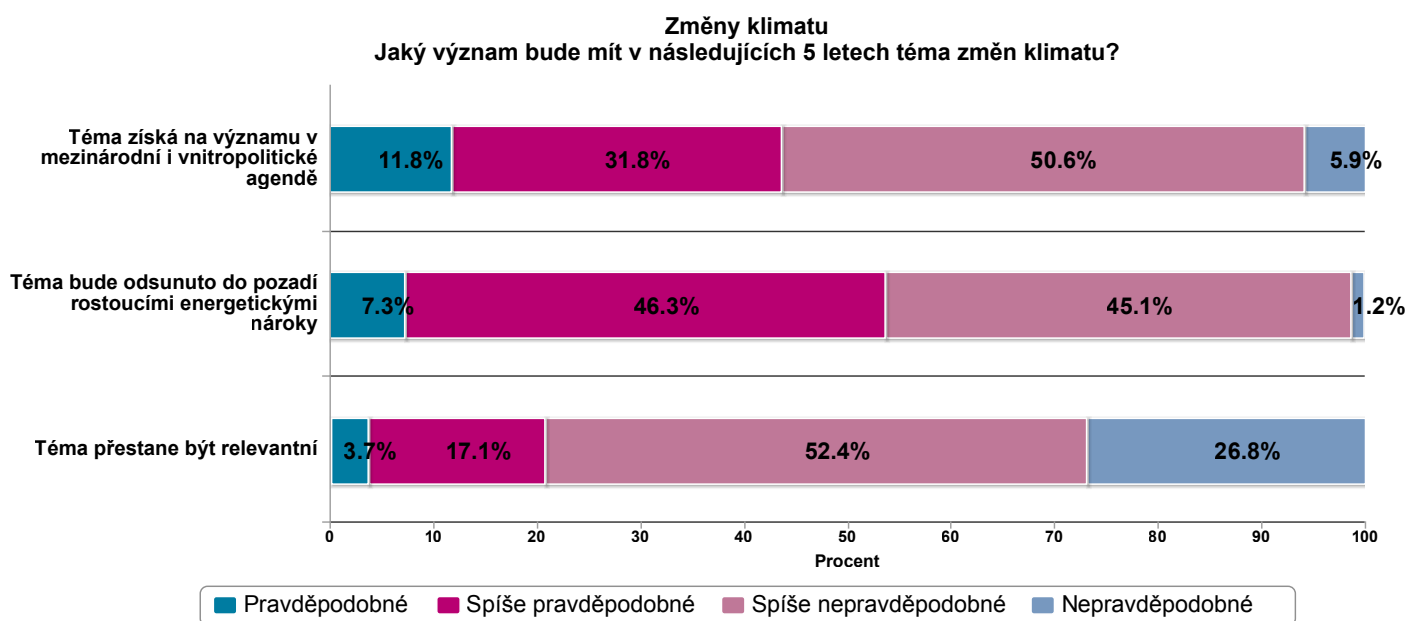
GLOBÁLNÍ EKONOMIKA

Optimismus nepanuje ani v pohledu na následky finanční a ekonomické krize, v jejichž brzké překonání věří necelá pětina odpovědí. Naprostá většina naopak očekává nárůst protekcionismu a urychlení přesunu ekonomických center mimo euroatlantickou oblast.

ZMĚNY KLIMATU

Nejasný je pohled na problematiku změn klimatu jako politického tématu. Výrazná většina sice nepředpokládá, že by ztratilo na relevanci, ale konkrétnější trend není z odpovědí patrný.

**Trendy
české zahraniční
politiky**

VEDOUCÍ PROJEKTU

Jakub Eberle (jakub.eberle@amo.cz)

ODBORNÝ GARANT

Tomáš Karásek (tomas.karasek@amo.cz)

VÝZKUMNÝ TÝM

Jakub Eberle, Tomáš Karásek, Ondřej Kováč, Maria Staszkievicz, Ladislav Tůma

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY

Žitná 27

CZ 110 00 Praha 1

Tel/Fax +420 224 813 460

info@amo.cz

www.amo.cz

Strana záměrně ponechána prázdná

